

Corona in de klas

curio

Kies en klik

01.

Waarom dit document?

02.

Wat is polarisatie?

03.

Hulpmiddelen en
handvatten voor in de klas

04.

Scholing en
contactpersonen

01. Waarom dit document

Wij zijn Curio en wij helpen leerlingen en studenten zich te ontwikkelen tot beroepsbeoefenaars en volwaardige burgers. Daar is een veilige basis voor nodig. In de klas en op school. Dat heeft iedere dag onze aandacht.

Door de verspreiding van corona werd onze maatschappij en ook het onderwijs opgeschrikt. Het belang van werken aan thema's als sociale veiligheid, welbevinden, gezondheid en kritisch denken in het licht van corona zijn noodzakelijk. Door grote verschillen in meningen polariseert de samenleving.

Hoe ga je hier mee om en hoe blijven we bij elkaar? Deze factboost geeft geen oplossing. Maar wel een handreiking. Voor in de klas, op school en in gesprek met iedereen.

De aanleiding van deze factboost:

Er is onrust. Niet alleen in de samenleving, maar ook binnen de school.

We staan voor grote vraagstukken. Collega's en studenten die wel of niet gevaccineerd zijn? Moeten we straks gaan werken met QR-codes? Hoe gaan we daarmee om? Hoe spreken we leerlingen en studenten aan op het wel of niet dragen van mondkapjes?

Allemaal vraagstukken die ons verdelen, terwijl we juist zo'n behoefte hebben aan verbinding.

En verbinding is ook de sleutel naar meer rust en minder polarisatie. Hoe gaan we meer verbinding maken in een tijd als deze?

Rol van de school

Zorgen voor een sociaal veilige plek om optimaal te kunnen leren.

Zorgen voor depolarisatie door verbinding

Zorgen voor warmte, verbinding, veiligheid en positiviteit.

Werken aan een positief groepsklimaat

02. Wat is polarisatie

Klik en lees:

01.

Wat houdt
polarisatie in?

02.

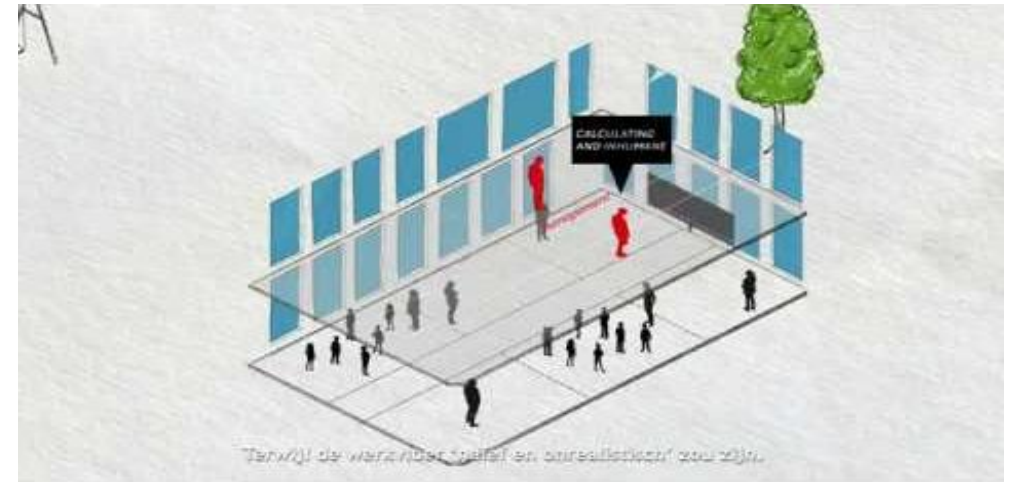
Fases van
polarisatie?

03.

Vijf rollen bij
polarisatie

Wat houdt polarisatie in?

- Polarisatie is *'de verscherping van tegenstellingen tussen groepen in de samenleving die kan resulteren in spanningen tussen deze groepen en toename van segregatie'*.
- Spanningen en segregatie kunnen verlopen langs etnische en religieuze lijnen, maar ook langs scheidslijnen zoals arm en rijk, hoog- en laagopgeleid, politieke voorkeuren of langs actuele maatschappelijke thema's (vaccinatie, 5G-zendmasten, Zwarte Piet, Black Lives Matter, aardbevingsschade, boerenprotesten, dierenrechten, klimaat).
- Polarisatie kan ontstaan tussen groepen burgers (horizontale polarisatie) maar ook jegens overheid en instituties (verticale polarisatie).
- Polarisatie kan zich manifesteren op verschillende locaties, bijvoorbeeld in een buurt, op een school of op de werkvloer, maar ook in de politiek of op (sociale) media.

Drieluik polarisatie, deel 1. Bron: intergraalveilig-ho.nl

Fases van polarisatie

Als delen van gemeenschappen elkaar naar het leven staan, is polarisatie niet meer te missen. In de aanloop daar naar toe is het moeilijker te signaleren.

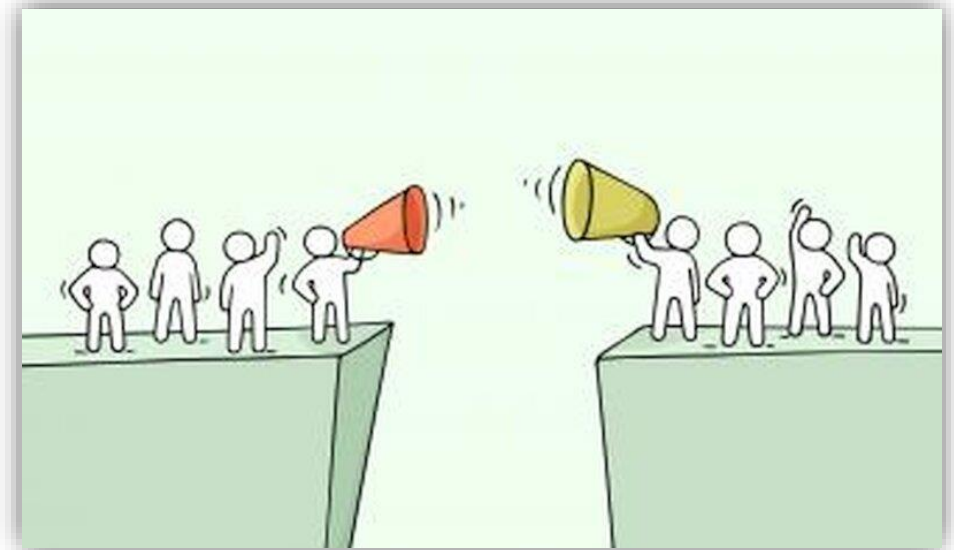
De volgende fasen zijn te onderscheiden:

1e fase - Gebrek aan contact en onwetendheid over andere bevolkingsgroepen. Men leeft langs elkaar heen. Het is 'koud'.

2e fase - Afkeurende uitspraken over andere bevolkingsgroepen. Versterking van het wij/zij gevoel en de toename van discriminatie en racisme. Het wordt 'ongezelliger'.

3e fase – Er zijn incidenten en openlijke confrontaties. Het 'schuurt'.

4e fase – De situatie escaleert: incidenten worden structureel, daderschap en slachtofferschap gaan heen en weer. Het 'ontspoor'.

Vijf rollen bij polarisatie

1

Polarisatie begint met een '**pusher**' die een extreme uitspraak doet over de (identiteit van de) ander. Een pusher drukt zich uit in absolute termen: altijd, niemand, nooit, iedereen. Er zijn altijd twee pushers die elkaar publiek bekampen: een pusher in het ene kamp zal dus altijd een tegenpool vinden in het andere kamp. De pusher is erop uit om mensen te doen kiezen.

2

De '**joiners**' zijn de medestanders van de pushers, zij die onder druk van de pusher kamp hebben gekozen. De joiner is minder extreem dan de pusher maar kiest wel openlijk kleur.

3

De derde groep zit in '**het midden**' (**the silent**). Dat is een grote, heterogene groep die geen kamp kiest. Sommigen omdat ze onverschillig zijn, anderen omdat ze betrokken en genuanceerd willen zijn of omdat hun beroep van hen vraagt geen kant te kiezen. Dat zijn de professioneel neutralen: leerkrachten, politiemensen, rechters e.d. Typisch is dat deze groep onzichtbaar is in het publieke debat.

4

De vierde rol zijn de '**bruggenbouwers**' (**bridge builder**), zij zetten in op dialoog en zijn op zoek naar redelijke oplossingen die voor beide pushers aanvaardbaar zijn. Zij beseffen echter niet dat zij op deze manier brandstof geven: zij nemen de termen van de pushers over en bieden de pushers eigenlijk een forum om hun monoloog af te steken.

5

De vijfde rol is die van de '**zondebok**' (**scapegoat**). Als de polarisatie excessief toeneemt, vergroot dat de kans dat er een zondebok wordt gezocht. Mensen die nog in het sterk uitgedunde midden staan, worden door beide partijen als vijand gezien. Ook de bruggenbouwer, die zelfs in vredetijd al niet werd vertrouwd, komt in aanmerking voor de rol van zondebok.

*Drieluik polarisatie, deel 2
Bron: intergraalveilig-ho.nl*

03. Hulpmiddelen en handvatten

Als het gaat over corona is het belangrijk om te weten waarom je er iets mee wilt doen in je groep en hoe de groep in elkaar zit.

Klik en lees:

De groep heeft vragen over corona. Er is onzekerheid.

De groep is geen hechte groep. Er zijn discussies.

De groep is hecht en veilig. Je wilt ze leren om te gaan met andere meningen.

Tips voor meer verbinding in je les.

De klas is een fijne en veilige groep. Er zijn leerlingen die vragen hebben over corona. Dan kun je het gesprek met de groep aan gaan. Maar let op! Wanneer er dreigt een discussie te ontstaan behoed jezelf ervoor dat je niet de rol van bruggenbouwer inneemt en polarisatie in de hand werkt.

Acht tips: (klik aan voor meer uitleg)

Tip 1. Stel vragen

Tip 2. Wees eerlijk

Tip 3. Houd je antwoord kort

Tip 4. Leg uit waarom dingen nu anders gaan

Tip 5. Geef aan wat jouw leerlingen/studenten zelf kunnen doen

Tip 6. Let op het gedrag van je leerlingen/studenten

Tip 7. Heb aandacht voor gevoelens

Tip 8. Sluit je gesprek positief af

Tip 1. Praten begint met vragen stellen aan je leerlingen/studenten over corona en de situatie eromheen. Bijvoorbeeld: 'Wat vind jij ervan dat...?' Stel open vragen waar de leerlingen/studenten méér op kunnen antwoorden dan alleen ja of nee. Zo kom je erachter waar jouw leerlingen/studenten over nadenken en of jouw leerlingen/studenten zich zorgen maken.

Tip 2. Waarschijnlijk stellen jouw leerlingen/studenten ook vragen aan jou over het coronavirus of over dingen die ermee te maken hebben. Wees eerlijk zonder iemand bang te maken. Hebben je leerlingen/studenten zorgen? Geef aan dat je die zorgen begrijpt en stel ze gerust. Zeg niet dat er niets aan de hand is. Leerlingen/studenten merken aan veel dingen dat het gewone leven nu anders is.

Tip 3. Blijf met je antwoord zo dicht mogelijk bij de vraag van je leerling/student. Ga niet uitweiden. Pas het aan de leeftijd en karakter van je leerlingen/studenten aan. Heb je jonge leerlingen/studenten? Voeg niet teveel informatie toe. Check of jouw antwoord voldoende is. Bijvoorbeeld: 'Heb je nog meer vragen?'

Tip 4. Waarom werk je thuis? Waarom dragen we een mondkapje? Leerlingen/studenten kunnen zich soms beter aanpassen aan nieuwe situaties dan volwassenen. Ben je hiervan bewust tijdens het uitleggen. Wat jij lastig vindt, hoeft voor je leerlingen/studenten soms geen enkel probleem te zijn.

Tip 5. Jouw leerlingen/studenten moeten omgaan met veel veranderingen. Geef daar vooral samen met hen invulling aan. Welke ideeën hebben jouw leerlingen/ studenten? En welke afspraken maken jullie met elkaar?

Tip 6. Gedrag en de houding van je lichaam zeggen soms meer dan duizend woorden. Het gedrag kan laten zien dat er vragen of emoties zijn, waarvoor leerlingen/studenten de woorden niet kunnen vinden.

Kijk naar je leerlingen/studenten: zie je aan het gedrag, lichaam of houding dat iemand zich misschien wel zorgen maakt? Bespreek dit en stel hier vragen over. Is je leerling/student bijvoorbeeld stiller of meer terughoudend dan normaal? Stel daar een vraag over. Bijvoorbeeld: 'ik merk dat je wat stiller bent, wil je me vertellen waar je aan denkt?'

Tip 7. Leerlingen/studenten zijn in deze situatie stiller, angstiger of misschien bozer dan normaal geweest, dat is heel logisch. Blijf deze gevoelens benoemen en erkennen; hun gevoel is écht en het mag er zijn. Bespreek dit met elkaar om erachter te komen welke gedachtes en vragen bij deze gevoelens horen. Dit kan weer helpen om de situatie beter te snappen en om hier goed mee om te gaan.

Tip 8. Benoem wat er goed gaat. Vraag wat jouw leerlingen/studenten leuk vinden aan deze bijzondere tijd. Of vraag wat je leerlingen/studenten de afgelopen tijd over zichzelf of over de wereld hebben geleerd. Vertel ook wat jij fijn vindt in deze tijd en wat jij hebt geleerd.

Er zijn spanningen in de groep. Leerlingen/studenten gaan met elkaar de discussie aan over corona, de sfeer is niet goed. Let dan op dat je niet de rol van bruggenbouwer op je neemt. Ga juist op zoek naar gemeenschappelijkheden.

Hoe ga je in gesprek?

- Geef *niet* alleen aandacht aan de pushers, maar verleg de aandacht naar de middengroep.
- De 'silent', in het midden, mengt zich vaak niet meteen in de discussie. Het is zaak om die middengroep zo groot mogelijk te houden. Dat vergroot de kans op een gesprek waarbij rationele uitwisseling mogelijk is, mensen blijven nadenken en mogelijk zullen opschuiven in hun standpunten.
- Positioneer jezelf, als gespreksleider, in het midden. Je neemt stelling, alleen niet op een van de polen. Je staat niet meer boven de groep, maar ernaast.

Vervolg 'Hoe ga je in gesprek?', zie volgende dia.

Vervolg: hoe ga je in gesprek?

- Je legt voor dat het goed is om eerst verschillende standpunten naast elkaar te leggen, te analyseren wat het echte probleem is, argumenten te onderzoeken, elkaar uit te nodigen zich te uiten, oprecht te luisteren en soms je oordeel op te schorten, omdat het onderwerp veel te complex is.
- De docent heeft hier dus niet meer de rol van bruggenbouwer die zich richt op de polen, maar daagt de middengroep uit op zoek te gaan naar een nieuwe formulering van het probleem, waarbij een onderzoek plaatsvindt naar gezamenlijke waarden.
- Van daaruit kan de docent proberen de 'joiners' weer naar het midden toe te trekken, waar de nuance ligt. Oplossing van de verschillen van mening is dan niet het doel: je kunt heel goed leven met verschillende opvattingen in een klas, maar de boodschap is: we blijven toch samen een groep, vanuit een gedeelde behoefte en gedeelde waarden.

Drieluik polarisatie, deel 3. Bron: intergraalveilig-ho.nl

Debatteren in de klas

Debatvaardigheden zorgen voor meer zelfvertrouwen, kritisch denken, respect voor de standpunten van anderen. Maar met debatteren leren studenten en leerlingen ook andermans mening in te nemen en het vermogen om overtuigend je mening te kunnen verwoorden.

Via Curio academie worden jaarlijks trainingen gegeven aan docenten om het **debat in de klas** op de juiste wijze te kunnen leiden.

Link naar website Curio academie:
[Debatteren in de klas](#)

HOME

Tips voor meer verbinding in je les

- Steek in op positieve groepsvorming.
- Besteed in je les aandacht aan kennismaking en teambuilding. Zoek daarbij actief naar dingen die leerlingen/studenten gemeen hebben.
- Zorg dat leerlingen samenwerken aan projecten. Dat zorgt ervoor dat leerlingen die van elkaar verschillen en elkaar niet gauw zouden opzoeken, elkaar beter leren kennen. Bijvoorbeeld door niet zelf groepjes te laten kiezen.
- Wijs plaatsen aan en wissel bijvoorbeeld na iedere vakantie.
- Werk vanuit een herstelgerichte basis.
- Maak afspraken in vreedestijd.

04. Scholing, sprekers, contactpersonen

Scholing
& tools

Contactpersonen
& samenwerking

Wij-zij denken tegen gaan

ID-Kraker

Binnen onze mooie, maar tevens complexe, maatschappij vol diversiteit is zogenaamd “wij-zij” denken steeds vaker aan de orde. Ook op school zien we dit terug.

ID-Kraker probeert hier binnen het onderwijs een antwoord op te vinden. Maak kennis met een methodiek die gericht is op verbinding en het tegengaan van “wij-zij” denken. In een vogelvlucht gaan Ali en Andres in op de gelaagdheid van ieders identiteit en bewustwording van communicatieve automatismen. Deze training is aan te vragen via Curio academie.

Link naar training via Curio academie: [“Een antwoord op wij-zij denken in de klas”](#)

Link naar de website IDKraker: [IDKraker \(canva.com\)](#)

HOME

WWW.IDKRAKER.NL

POLARISATIE? TOCH NIET IN JOUW KLAS?!

IDKraker geeft je handvatten om wij-zij denken tegen te gaan en preventief polarisatie te bestrijden.

SCHRIJF JE NU IN!

Voor de training “Een antwoord op wij-zij denken in de klas” via het cursusportaal van Curio Academie (scan QR code)

In de training word je je bewust van **identiteiten** en **communicatieve automatismen**. Je leert hoe jij in de klas communicatie kunt aansturen en maatschappelijke problemen makkelijker **bespreekbaar** kunt maken.

DE TRAINING BESTAAT UIT EEN TRAININGSDAG VAN 9 TOT 16.30 UUR EN EEN TERUGKOMDAG VAN 9 TOT 13 UUR. SCHRIJF JE SNEL IN. WANT VOL = VOL

IDKRAKER i.s.m. **curio**

Deep democracy

Deep Democracy is een zienswijze en een methode die de onderstroom in groepen zichtbaar en hanteerbaar maakt. Tegenstellingen en botsende meningen worden op respectvolle wijze met elkaar onderzocht. In dialoog en in discussie. Besluitvorming met aandacht en waardering voor andere opvattingen. Door grondiger besluiten neemt de daadkracht toe.

De Lewis Methode van Deep Democracy, is verder ontwikkeld door Myrna Lewis in het bedrijfsleven van post-apartheid Zuid-Afrika. Teams en organisaties die deze methode gebruiken, winnen aan effectiviteit. Gericht op inclusieve besluitvorming, co-creatie en duurzame verandering. Op participatief en dienend leiderschap. Op moedige samenwerking, want confronterend waar nodig.

Link naar de website: [DEEP DEMOCRACY - Wijsheid van de minderheid - De Lewis Methode](#)

HOME

Herstelgericht werken

Conflicten voorkomen of aanpakken

Herstelrecht activeert en ontwikkelt de kracht van mensen. Over de hele wereld zijn mensen enthousiast over de kracht van herstelrecht. Conflicten worden voorkomen of aangepakt. In een plezierige werkomgeving lossen mensen samen hun problemen op. Samen werken aan constructieve oplossingen bij conflicten maakt de gemeenschap sterker en veiliger.

Herstelrecht (Restorative Justice) is afgeleid van de manier waarop Maori's in Nieuw Zeeland conflicten oplossen, waarbij de focus vooral was gericht op herstel van de aangerichte schade en van de verstoorde relatie. Sociaal-emotionele binding en harmonie was daarin belangrijker dan afwijzing van de dader(s).

Link naar de website:

[ECHO » Expertisecentrum voor Herstelrecht in het Onderwijs](#)

Meer weten over sociale veiligheid, kritisch denken, herstelgericht werken of leerlabs?

Mail naar:

- socialeveiligheid@curio.nl
- kritischdenken@curio.nl
- leerlabs@curio.nl
- m.hillenaar@curio.nl (herstelgericht werken binnen curio)

Check ook onze website: www.curio.nl/leerlabs en [curio academie](http://curio.academie)

bedankt